

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Бердянський державний педагогічний університет
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

XI ГЛУХІВСЬКІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ – 2021.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК

**Матеріали
міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
молодих учених і студентів**

8-10 грудня 2021

Глухів

УДК 303+009

Г 55

Глухівські читання - 2021. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук : Збірник матеріалів XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. А.С. Полякова. – Глухів, 2021. – 481 с. URL :

<http://new.gnpu.edu.ua/uk/nauka/naukove-tovarystvo-studentiv-aspirantiv-doktorantiv-ta-molodykh-vchenykh.html>

Редколегія випуску:

Полякова А.С. — кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін, голова Ради Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Члени редколегії:

Дмитренко А. П. — доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики дошкільної освіти, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Івахно Н.О. — аспірантка кафедри української літератури, методики її навчання та журналістики, Голова Ради аспірантів і молодих вчених Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Кабиш М.Ю. — кандидат філологічних наук, докторантка Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Маринченко І. В. — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Мінченко М. В. — аспірантка кафедри історії, правознавства та методики навчання, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Філології та історії Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Підсосонна О.В. — аспірантка, член Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Плугіна А. П. — доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики початкової освіти, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Прокопєць Т. О. — асистент кафедра фізико-математичної освіти та інформатики, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол N5 від 01.12.21 р.)

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць, опублікованих у збірці.

© Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.	ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ, РЕГІОНУ	4
СЕКЦІЯ 2.	ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ, НАУЦІ І ТЕХНІЦІ	22
СЕКЦІЯ 3.	ФІЗИКА. МАТЕМАТИКА	50
СЕКЦІЯ 4.	ІСТОРІЯ. ФІЛОСОФІЯ	65
СЕКЦІЯ 5.	ПРАВознавство. ПОЛІТОЛОГІЯ	103
СЕКЦІЯ 6.	УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ: СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ	145
СЕКЦІЯ 7.	ПЕДАГОГІКА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА	162
СЕКЦІЯ 8.	ПСИХОЛОГІЯ	190
СЕКЦІЯ 9.	ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ	204
СЕКЦІЯ 10.	ЛІНГВІСТИКА (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА МОВИ). МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	293
СЕКЦІЯ 11.	БІОЛОГІЯ, ЕКОЛОГІЯ, ЕКОЛОГО- КРАЄЗНАВЧА ОСВІТА, ОХОРОНА ПРИРОДИ	336
СЕКЦІЯ 12.	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ, ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ	343
СЕКЦІЯ 13.	ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА	352
СЕКЦІЯ 14.	ПОЧАТКОВА ОСВІТА	360
СЕКЦІЯ 15.	ДОШКІЛЬНА ОСВІТА	405
СЕКЦІЯ 16.	ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА	451

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ, РЕГІОНУ

*Самойленко Д.М.,
аспірант кафедри підприємництва та економіки підприємства
Університету митної справи та фінансів України*

**ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ
СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

У теорії та практиці менеджменту інтерес до інформації як об'єкта та ресурсу управління підприємницькою діяльністю постійно зростає, що обумовлено розширенням інформаційного впливу на управлінські рішення щодо різних аспектів діяльності. Зовнішнє інформаційне середовище є джерелом ресурсів підприємства, необхідних для підтримки її внутрішнього потенціалу. Підприємство знаходиться в стані постійного обміну з зовнішнім середовищем, забезпечуючи тим самим собі можливість виживання. Завдання стратегічного управління полягає в забезпеченні такої взаємодії підприємства із зовнішнім інформаційним простором, яке дозволяло б йому підтримувати свій потенціал на рівні, необхідному для досягнення своїх цілей, і тим самим давало б можливість адаптовано розвиватись в довгостроковій перспективі [2, с. 80].

Активне пристосування підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища можливо тільки при умові стратегічного підходу, що свідчить про необхідність обґрунтування якісної стратегії адаптації. Вибір оптимальної для підприємства стратегії адаптації залежить від багатьох факторів: потенціалу, стратегічних цілей та намірів підприємства, стану ринку та положення підприємства на ньому, стратегії конкурентів, потреб клієнтів, економічної та політичної обстановки в країні, тощо. Адаптація виступає ефективним процесом пристосування підприємства до зовнішніх умов, що змінюються та включає [3, с. 275]: систему організаційно-економічних і соціальних регуляторів, передбачає зміни в структурі, управлінні та функціональних процесах, що протікають на підприємстві, та має на меті забезпечення стійкості функціонування та розвитку соціально-економічної системи у довгостроковій перспективі.

З метою визначення оптимальної стратегії адаптації розроблено методичний підхід, що поєднує в єдиний інтеграційний процес послідовний алгоритм дій щодо управління стратегією адаптації підприємств роздрібною торгівлю, який базується на просторовому моделюванні оптимальної взаємодії параметрів, які впливають на визначення адаптації в умовах турбулентного середовища.

Методологія формування стратегії адаптації діяльності підприємств роздрібною торгівлю передбачає застосування інтегрованого підходу, відповідно якому, здійснюється інтеграція базової платформи архітектури ефективності діяльності підприємства з зовнішнім інформаційним шумом при врахуванні рівня його готовності до запровадження стратегії в поточну діяльність і опору персоналу до майбутніх змін. Вибір оптимальної стратегії адаптації діяльності підприємств роздрібною торгівлю здійснюється на основі оцінки просторового обсягу довільної піраміди за формулою [1]:

$$Z^A = \frac{1}{3} (Z^{I_k} + Z^{G_v} + Z^{A^D}) \times Q^{S^P} \quad (1)$$

де Z^{I_k} - загальна площа ефективності діяльності підприємства роздрібною торгівлю; Z^{G_v} - загальна площа адаптивності архітектури ефективності діяльності підприємства роздрібною торгівлю; Z^{A^D} - загальна площа готовності підприємства торгівлю до запровадження стратегії адаптації; Q^{S^P} - висота (вплив зовнішнього шуму).

$$Z^{I_k} = \frac{a_i}{4} \times (a\sqrt{3} + 6a \times \sin 60) \quad (2)$$

$$Z^{G_v} = \frac{b_i}{4} \times (b\sqrt{3} + 6b \times \sin 60) \quad (3)$$

$$Z^{A^D} = \frac{c_i}{4} \times (c\sqrt{3} + 6c \times \sin 60) \quad (4)$$

де а, б, с – сторони трикутника

Запропонований підхід наочно демонструє наведена графічна модель формування стратегії адаптації діяльності підприємства роздрібною торгівлю на основі теореми Герона (рис. 1).

СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ, НАУЦІ І ТЕХНІЦІ

Бардадим О.В.,

аспірант кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи

ЧНУ ім. Б. Хмельницького

Науковий керівник — д-р. пед.наук, проф. Данилюк С.С.

КІЛЬКІСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНИМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИМИ ЗАСОБАМИ У ЗНЗ У ПЕРІОД 2015-2020 РОКІВ

На рівні всіх держав стоїть завдання створити сучасне освітнє середовище, яке зможе повністю забезпечити інформаційно-комунікаційними засобами всі освітні заклади, включи таке поняття як «інформаційно-освітнє середовище». Під цим терміном слід розуміти: сукупність інформаційних систем, цифрових пристроїв, джерел, інструментів та сервісів, які створюються та розвиваються для забезпечення роботи навчальних закладів та вирішення завдань, що здійснюються у процесі підготовки та реалізації навчального процесу, та сукупність технічних засобів, які використовують з певною метою для того, щоб забезпечити доступ до інформації, програмних продуктів. Тому сучасному вчителю у XXI столітті необхідно вміти працювати як у традиційному середовищі так й у віртуальному. Студентам чи учням важливо, щоб вчителі, які викладають свою дисципліну володіли би сучасними цифровими технологіями. Тому ось чому у «Інформаційно-освітнє середовище цифрової освіти» слід включати:

- технічні засоби (комп'ютери, планшети, мобільні пристрої, мережі, відеосистеми, інтерактивні екрани);
- освітні ресурси (програмне забезпечення, інформаційні ресурси, системи дистанційного навчання, електронні бібліотеки, хмарні ресурси, вебінари, телеконференції).

Основне завдання цифровізації полягає у створенні сучасного освітнього середовища. Поширення цифрових технологій сприяє якісним змінам в сфері освіти. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій має здійснюватися на відповідній інженерно-комп'ютерній інфраструктурі. Освітнє середовище має стати засобом для реалізації компетентнісної освіти. Це може бути реалізоване через: «інформаційно-освітнє середовище», що включає в себе:

- технічні та програмні засоби;
- доступ, передача та поширення інформації, що має на меті розвивати та стимулювати інтелектуальні задатки особистості;
- формування способів пізнавальної діяльності.

Слід зазначити, що у XXI столітті технічні засоби з одного боку стали поширеним та масовим явищем, а з іншого, доступ до цифрових ресурсів мають не всі представники навчального процесу. Як свідчить[1]: «Близько 826 мільйонів учнів не відвідують школу через пандемію COVID-19, з них половина із загального числа не мають доступу до домашнього комп'ютера, а 43% (706 мільйонів) не мають доступу до Інтернету в домашніх умовах, в той час як цифрове дистанційне навчання використовується для забезпечення безперервності освіти в переважній більшості країн». І тому для сучасного світу притаманне явище «цифрового поділу». Його ЮНЕСКО визначає як: «Цифровий поділ – розрив між людьми, які мають ефективний доступ до цифрових та інформаційних технологій та послуг, та особами, які мають дуже обмежений або взагалі відсутність доступу» [1]. Крім фізичного доступу до технології люди також не володіють відповідними компетентностями чи навиками і тому постає завдання у забезпеченні відповідними ресурсами освітні заклади.

При аналізі статистичних звітів[2-5] за період 2015-2020 рр. кількість персональних комп'ютерів в Україні збільшується, що дає надію на те, що доступ людей до інформаційно-цифрових технологій теж збільшувався. (див. рис.1.)

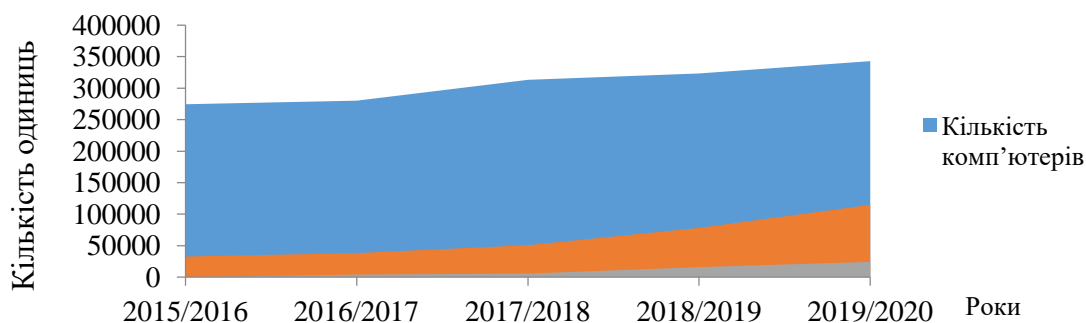

Рис 1.

Динаміка збільшення кількості комп'ютерів, ноутбуків та планшетів в Україні в період 2015-2020 роки[2-5]

Продовжуючи використовувати ті ж самі статистичні данні (див.рис.2) спостерігаємо динаміку зростання кількості комп'ютерів, але з іншими даними такі як: кількість технічно несправних; комп'ютерів, яким понад п'ять років;кількість встановлених офіційних операційних систем та кількість комп'ютерів для управління господарською діяльністю.

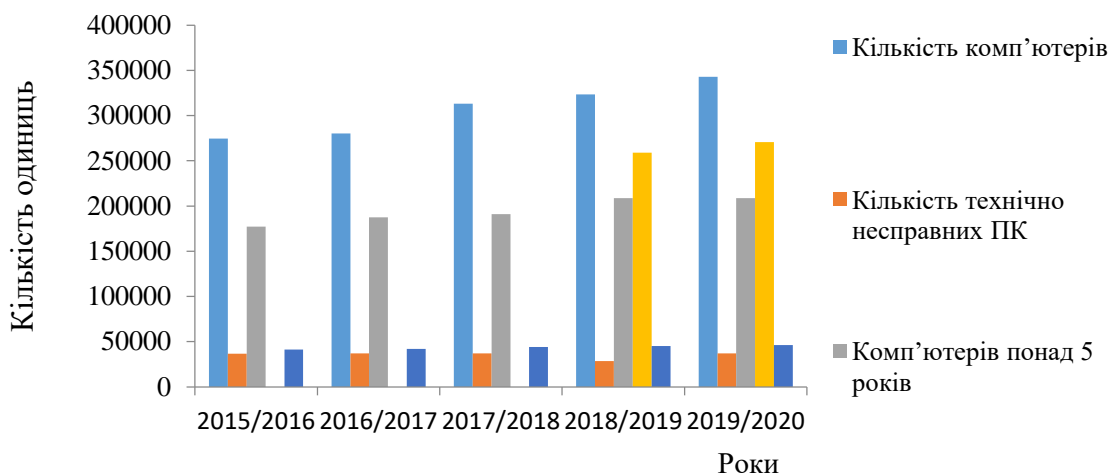

Рис. 2. Динаміка збільшення кількості комп'ютерів в Україні в період 2015-2020 року[2-5]

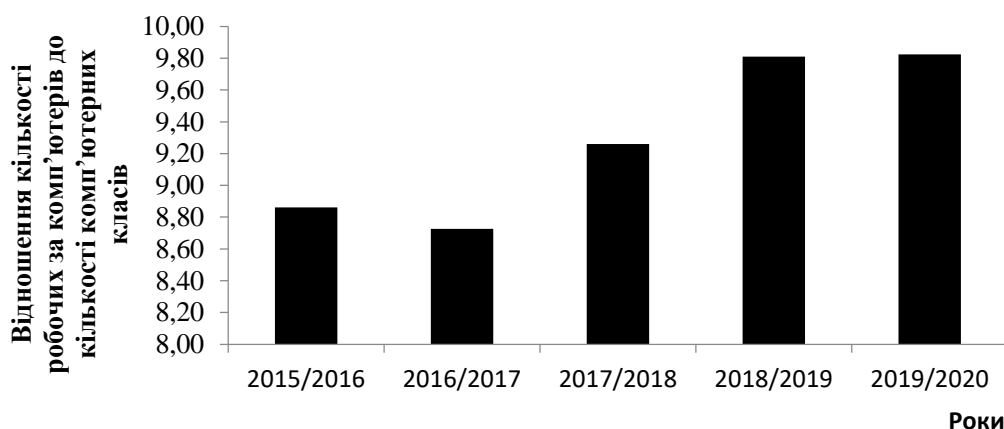

Рис.3. Динаміка відношення кількості робочих за комп'ютерів до кількості комп'ютерних класів [2-5]

З статистичних даних кожним роком в Україні збільшується кількість комп'ютерних класів, що свідчить про збільшення комп'ютерів на кожну особу.

З цих самих статистичних даних слідує те що зростає кількість навчальних закладів в яких проведено інтернет за системою Wi-Fi та 3G-інтернетом.

Виходячи (див.рис.4) з статистичних даних спостерігається наступна динаміка збільшення швидкості інтернету в навчальних закладах.

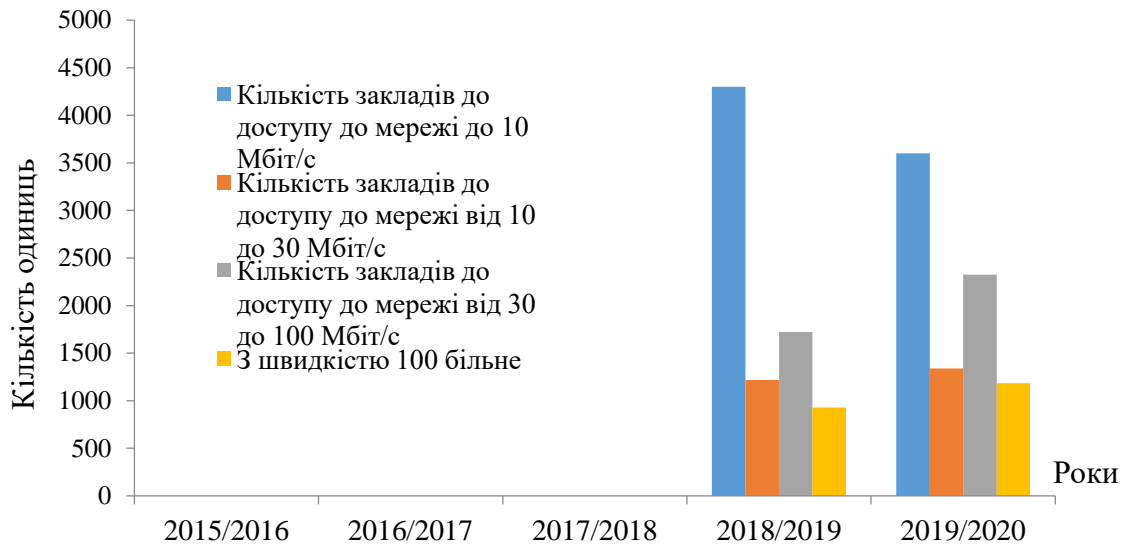

Рис.4. Швидкість Інтернету у різних закладах освіти

З аналізу діаграм на рисунках(1-4) слід зазначити, що в українських школах станом на 2020 рік є відповідна цифрова інфраструктура: кількість робочих місць за комп'ютером 197 587 одиниць; кількість комп'ютерних класів 20 113 класів; 235 086 одиниць комп'ютерів підключена до Інтернету; 3601 закладів має доступ до мережі із швидкістю 10 Мбіт/с; 1339 закладів має доступ до мережі із швидкістю від 10 Мбіт/с; до 30 Мбіт/с; 2324 закладів має доступ до мережі із швидкістю від 30 Мбіт/с; до 100 Мбіт/с; 1183 заклади освіти має доступ до мережі із швидкістю до 100 Мбіт/с; 10 022 закладів площа яких покрита Wi-Fi; 9,82 робочих місць у комп'ютерних класах. Крім того школи почали оснащуватися іншими цифровими засобами навчання

Окрім того в Україні чимало підприємств збільшує чисельну кількість автоматичних роботизованих ліній та верстатів.

Література:

1 ЮНЕСКО про відкриття шкіл після карантину у світі: коли, де і як? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://pon.org.ua/novyny/7904-yunesko-vdkrittya-shkl-pslya-karantinu-u-svt-koli-de-yak.html>

2 Інформаційний бюлетень. Відомості матеріально-технічну базу денних ЗНЗ, МОН та інших відомств і приватних закладів 2016/2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Vidomosti-pro-materialnu-bazu-dennih-ZNZ-MON-inshih-ministerstv-i-vidomstv-ta-privatnih-zakladiv_2015-2016_2016-2017.pdf

3 Інформаційний бюлетень. Відомості матеріально-технічну базу денних ЗНЗ, МОН та інших відомств і приватних закладів 2017/2018 [Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Vidomosti-pro-materialnu-bazu-dennih-ZNZ-MON-inshih-ministerstv-i-vidomstv-ta-privatnih-zakladiv_2016-2017_2017-2018.pdf

4 Інформаційний бюлетень. Відомості матеріально-технічну базу денних ЗНЗ, МОН та інших відомств і приватних закладів 2018/2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу:https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Vidomosti-pro-mat.-bazu-ta-vikor.-suchasnih-inform.-tehnol.-u-dennih-ZNZ-MON-inshih-ministerstv-i-vidomstv-ta-privatnih-zakladah_2017-2018_2018-2019.pdf

5 Інформаційний бюлетень. Відомості матеріально-технічну базу денних ЗНЗ, МОН та інших відомств і приватних закладів 2019/2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Vidomosti-pro-materialnu-bazu-ta-vikoristannya-suchasnih-informatsijnih-tehnologij-v-dennih-ZZSO-MON-Ukrayini-inshih-ministerstv-i-vidomstv-ta-privatnih-zakladah_2018-2019_2019-2020-n.r.pdf

Безверхня І. В.,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Вінницького торговельно-економічного інституту*

Київського національного торговельно-економічного університету

Науковий керівник – канд. політ. наук, доц. Кокарча Ю.А.

НОВІ МЕДІА: ПОПУЛЯРНІСТЬ СЕРЕД МОЛОДІ

Ступінь розуміння суспільством феномену медіа в сучасну інформаційну епоху говорить про зрілість такого суспільства. Медіа – це засоби передавання інформації, такі як радіо, телебачення, Інтернет (соціальні мережі), преса та ін. Загалом, медіа відіграють роль своєрідного носія інформації для людини та займають певне місце.

2. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии. М. : Народное образование: учебное пособие. 1998. 256 с.

3. Сысоев П. В. Дидактические свойства и функции современных информационных и коммуникационных технологий / под. ред. П. В. Сысоева. Иностр. яз. в шк. №6. 2012. С. 12–21.

4. Шелудько І. В. Формування професійної майстерності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю засобами етнодизайну. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки.* 2018. Вип. 167. С. 159–162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_167_39.

**ЗБІРНИК
матеріалів міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції
молодих учених і студентів**

**XI ГЛУХІВСЬКІ НАУКОВІ
ЧИТАННЯ – 2021.**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУСПІЛЬНИХ ТА
ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

**Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті
Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка**

У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники

E-mail: naukagnpu@gmail.com

Глухів: Глухівський НПУ ім. О.Довженка, 2021